

Številka: 4032-2/2020/10

Ljubljana: 28. 9. 2020

EVA: /

GENERALNI SEKRETARIAT
VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE
Gp.gs@gov.si

ZADEVA: Poročilo o izvrševanju javnih pooblastil, danih SID – Slovenski izvozni in razvojni banki, d. d., Ljubljana (2019) – predlog za obravnavo

1. Predlog sklepov vlade:

Na podlagi prvega odstavka 15. člena Zakona o zavarovanju in financiranju mednarodnih gospodarskih poslov (Uradni list RS, št. 2/04, 56/08 – ZSIRB in 82/15), drugega odstavka 17. člena Zakona o Slovenski izvozni in razvojni banki (Uradni list RS, št. 56/08, 20/09, 25/15 – ZBan-2 in 61/20 – ZDLGPE) in prvega odstavka 106.k člena Zakona o javnih financah (Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo, 14/13 – popr., 101/13, 55/15 – ZFisP, 96/15 – ZIPRS1617 in 13/18) je Vlada Republike Slovenije na ... seji dne ... pod točko ... sprejela naslednji sklep:

Vlada Republike Slovenije je sprejela Poročilo o izvrševanju javnih pooblastil, danih SID – Slovenski izvozni in razvojni banki, d. d., Ljubljana (2019), in ga pošlje Državnemu zboru Republike Slovenije.

dr. Božo Predalič
generalni sekretar

Priloge sklepa:

- dopis SID banke
- Poročilo o izvrševanju javnih pooblastil, danih SID – Slovenski izvozni in razvojni banki, d. d., Ljubljana (2019)

Sklep prejmejo:

- Državni zbor Republike Slovenije
- Ministrstvo za finance
- Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo
- SID - Slovenska izvozna in razvojna banka, d. d., Ljubljana

2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov: /		
3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:		
<ul style="list-style-type: none"> - mag. Aleksander Nagode, generalni direktor Direktorata za javno premoženje, - Goran Kitić, vodja Sektorja za upravljanje javnega premoženja, - Stana Gantar, podsekretarka v Sektorju za upravljanje javnega premoženja. 		
3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva: /		
4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:		
<ul style="list-style-type: none"> - mag. Andrej Šircelj, minister, - mag. Peter Ješovnik, državni sekretar, - mag. Aleksander Nagode, generalni direktor Direktorata za javno premoženje, - Goran Kitić, vodja Sektorja za upravljanje javnega premoženja, - Stana Gantar, podsekretarka v Sektorju za upravljanje javnega premoženja. 		
5. Kratek povzetek gradiva:		
<p>SID – Slovenska izvozna in razvojna banka, d. d., Ljubljana, je specializirana banka z javnim pooblastilom za izvajanje spodbujevalnih in razvojnih nalog ter storitev na področjih mednarodne trgovine, gospodarskega in razvojnega sodelovanja, podjetniških, inovacijsko-raziskovalnih in izobraževalnih dejavnosti, ekologije in energetike ter izgradnje infrastrukture in na drugih področjih, pomembnih za razvoj Republike Slovenije. Javna pooblastila izhajajo iz Zakona o zavarovanju in financiranju mednarodnih gospodarskih poslov, Zakona o Slovenski izvozni in razvojni banki, Zakona o varstvu okolja, Zakona o jamstveni shemi Republike Slovenije, Zakona o jamstveni shemi Republike Slovenije za fizične osebe, Zakona o poroštvih Republike Slovenije za financiranje investicij gospodarskih družb, Zakona o javnih financah in Zakona o spodbujanju investicij. V priloženem poročilu je podrobneje opisano izvajanje teh javnih pooblastil, v obrazložitvi gradiva pa je predstavljen povzetek.</p>		
6. Presoja posledic za:		
a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	DA / NE
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	DA / NE
c)	administrativne posledice	DA / NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	DA / NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	DA / NE
e)	socialno področje	DA / NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: <ul style="list-style-type: none"> - nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja - razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna - razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij 	DA / NE
7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR:		
(Samo če izberete DA pod točko 6.a.)		
/		

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) odhodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1		
SKUPAJ				
OBRAZLOŽITEV:				
I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
V zvezi s predlaganim vladnim gradivom se navedejo predvidene spremembe (povečanje, zmanjšanje):				
<ul style="list-style-type: none"> - prihodkov državnega proračuna in občinskih proračunov, - odhodkov državnega proračuna, ki niso načrtovani na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov, - obveznosti za druga javnofinančna sredstva (drugi viri), ki niso načrtovana na ukrepih 				

oziroma projektih sprejetih proračunov.

II. Finančne posledice za državni proračun

Prikazane morajo biti finančne posledice za državni proračun, ki so na proračunskih postavkah načrtovane v dinamiki projektov oziroma ukrepov:

II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:

Navedejo se proračunski uporabnik, ki financira projekt oziroma ukrep; projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in proračunske postavke (kot proračunski vir financiranja), na katerih so v celoti ali delno zagotovljene pravice porabe (v tem primeru je nujna povezava s točko II.b). Pri uvrstitvi novega projekta oziroma ukrepa v načrt razvojnih programov se navedejo:

- proračunski uporabnik, ki bo financiral novi projekt oziroma ukrep,
- projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in
- proračunske postavke.

Za zagotovitev pravic porabe na proračunskih postavkah, s katerih se bo financiral novi projekt oziroma ukrep, je treba izpolniti tudi točko II.b, saj je za novi projekt oziroma ukrep mogoče zagotoviti pravice porabe le s prerazporeditvijo s proračunskih postavk, s katerih se financirajo že sprejeti oziroma veljavni projekti in ukrepi.

II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:

Navedejo se proračunski uporabniki, sprejeti (veljavni) ukrepi oziroma projekti, ki jih proračunski uporabnik izvaja, in proračunske postavke tega proračunskega uporabnika, ki so v dinamiki teh projektov oziroma ukrepov ter s katerih se bodo s prerazporeditvijo zagotovile pravice porabe za dodatne aktivnosti pri obstoječih projektih oziroma ukrepih ali novih projektih oziroma ukrepih, navedenih v točki II.a.

II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:

Če se povečani odhodki (pravice porabe) ne bodo zagotovili tako, kot je določeno v točkah II.a in II.b, je povečanje odhodkov in izdatkov proračuna mogoče na podlagi zakona, ki ureja izvrševanje državnega proračuna (npr. priliv namenskih sredstev EU). Ukrepanje ob zmanjšanju prihodkov in prejemkov proračuna je določeno z zakonom, ki ureja javne finance, in zakonom, ki ureja izvrševanje državnega proračuna.

7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR: /

(Samo če izberete NE pod točko 6.a.)

8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:

Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na:

- pristojnosti občin,
- delovanje občin,
- financiranje občin.

DA/NE

Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje:

- Skupnosti občin Slovenije SOS: DA/NE
- Združenju občin Slovenije ZOS: DA/NE
- Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: DA/NE

Predlogi in pripombe združenj so bili upoštevani:

- v celoti,
- večinoma,
- delno,
- niso bili upoštevani.

Bistveni predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani.	
9. Predstavitev sodelovanja javnosti:	
Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:	DA / NE
Gradivo predstavlja informacijo vladi, glede katere sodelovanje javnosti ni potrebno.	
<p>(Če je odgovor DA, navedite: Datum objave: V razpravo so bili vključeni: – nevladne organizacije, – predstavniki zainteresirane javnosti, – predstavniki strokovne javnosti, – občine in združenja občin ali pa navedite, da se gradivo ne nanaša nanje. Mnenja, predlogi in pripombe z navedbo predlagateljev (imen in priimkov fizičnih oseb, ki niso poslovni subjekti, ne navajajte):</p> <p>Upoštevani so bili: – v celoti, – večinoma, – delno, – niso bili upoštevani.</p> <p>Bistvena mnenja, predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani, ter razlogi za neupoštevanje:</p> <p>Poročilo je bilo dano</p> <p>Javnost je bila vključena v pripravo gradiva v skladu z Zakonom o ..., kar je navedeno v predlogu predpisa.)</p>	
10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:	DA / NE
11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:	DA / NE
mag. Andrej Šircelj MINISTER	

PRILOGE:

- predlog sklepa Vlade Republike Slovenije z obrazložitvijo
- dopis SID banke
- Poročilo o izvrševanju javnih pooblastil, danih SID – Slovenski izvozni in razvojni banki, d. d., Ljubljana (2019)

PRILOGA I

PREDLOG

Številka:

Ljubljana,

Na podlagi prvega odstavka 15. člena Zakona o zavarovanju in financiranju mednarodnih gospodarskih poslov (Uradni list RS, št. 2/04, 56/08 – ZSIRB in 82/15), drugega odstavka 17. člena Zakona o Slovenski izvozni in razvojni banki (Uradni list RS, št. 56/08, 20/09, 25/15 – ZBan-2 in 61/20 – ZDLGPE) in prvega odstavka 106.k člena Zakona o javnih financah (Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo, 14/13 – popr., 101/13, 55/15 – ZFisP, 96/15 – ZIPRS1617 in 13/18) je Vlada Republike Slovenije na ... seji dne ... pod točko ... sprejela naslednji sklep:

Vlada Republike Slovenije je sprejela Poročilo o izvrševanju javnih pooblastil, danih SID – Slovenski izvozni in razvojni banki, d. d., Ljubljana (2019), in ga pošlje Državnemu zboru Republike Slovenije.

dr. Božo Predalič
generalni sekretar

Priloge sklepa:

- dopis SID banke
- Poročilo o izvrševanju javnih pooblastil, danih SID – Slovenski izvozni in razvojni banki, d. d., Ljubljana (2019)

Sklep prejmejo:

- Državni zbor Republike Slovenije
- Ministrstvo za finance
- Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo
- SID - Slovenska izvozna in razvojna banka, d. d., Ljubljana

OBRAZLOŽITEV

1 SPLOŠNO

Namen poročila je predstavitev izvrševanja pooblastil, ki jih je Republika Slovenija (v nadaljnjem besedilu: RS) na podlagi različnih zakonov podelila SID – Slovenski izvozni in razvojni banki, d. d. (v nadaljnjem besedilu: SID banka). V poročilu, ki ga je pripravila SID banka in je priloga tega poročila, so podrobneje predstavljeni nameni in cilji Zakona o Slovenski izvozni in razvojni banki (Uradni list RS, št. 56/08, 20/09, 25/15 – ZBan-2 in 61/20 – ZDLGPE; v nadaljnjem besedilu: ZSIRB) kot ključnega predpisa, ki ureja delovanje SID banke, ter njihovo uresničevanje, kar omogoča opredelitev nadaljnjih ukrepov za doseganje vseh zakonskih ciljev, predstavljeni so okviri, ki določajo delovanje SID banke, poslovni model z upoštevanjem mogočih distribucijskih poti, vzvodi, ki jih ima SID banka na voljo, cenovna politika ter vloga SID banke in instrumenti, ki jih ima na voljo. Omenjeno poročilo vsebuje tudi predstavitev izvrševanja pooblastil na podlagi Zakona o zavarovanju in financiranju mednarodnih gospodarskih poslov (Uradni list RS, št. 2/04, 56/08 – ZSIRB in 82/15; v nadaljnjem besedilu: ZZFMGP) ter poročilo o doseganju zastavljenih ciljev SID banke na podlagi prvega odstavka 106.k člena Zakona o javnih financah (Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo, 14/13 – popr., 101/13, 55/15 – ZFisP, 96/15 – ZIPRS1617 in 13/18; v nadaljnjem besedilu: ZJF) za leto 2019. Na podlagi v letu 2010 spremenjenega ZJF se SID banki lahko neposredno dodeljujejo proračunska sredstva za spodbujanje razvojnih projektov oziroma za izvajanje ukrepov finančnega inženiringa.

2 IZVAJANJE JAVNEGA POOBLASTILA PO ZSIRB

2.1 Nameni ZSIRB

ZSIRB je bil sprejet v Državnem zboru Republike Slovenije 23. 5. 2008. Njegov 17. člen določa, da SID banka enkrat letno poroča Vladi Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vlada) o izvrševanju danih pooblastil po ZSIRB v preteklem letu, vlada pa o tem enkrat letno poroča Državnemu zboru Republike Slovenije.

Ključni razlogi za sprejetje ZSIRB ter oblikovanje izvozne in razvojne banke so bili:

- učinkovito izvajanje Strategije razvoja Slovenije;
- zagotavljanje dolgoročne in stabilne gospodarske rasti in razvoja ter
- izboljšanje sistema nacionalnega razvojnega financiranja.

Z ZSIRB je bilo SID banki tako dano pooblastilo za izvajanje javnih spodbujevalnih nalog finančnega značaja na področju uvajanja in povečanja večje raznovrstnosti, konkurenčnosti in internacionalizacije gospodarstva, industrije in storitev, mednarodne trgovine, gospodarskega in razvojnega sodelovanja, podjetniških, inovacijsko-raziskovalnih in izobraževalnih dejavnosti, okolja, energije in infrastrukture, na regionalnem, socialnem, stanovanjskem in drugih za razvoj pomembnih področjih. Osnovni cilj je omogočiti, da lahko slovenska država preko specializirane banke spodbuja finančne storitve za potrebe trajnostnega razvoja slovenskega gospodarstva in upravljanje tveganj, ter poenostavi in racionalizira obstoječe oblike in načine delovanja slovenskega razvojnega financiranja, sledeč interesom učinkovitega izvajanja javno-finančne podpore.

2.2 Izvajanje ZSIRB v letu 2019

Skladno z zakonsko določenimi nameni je banka **sredstva ciljnim skupinam končnih prejemnikov zagotavljala bodisi neposredno bodisi posredno prek poslovnih bank.**

SID banka je poleg tega v letu 2019 izvedla še številne druge aktivnosti na področju uvajanja novih produktov, s katerimi se **preusmerja iz enostavnih interventnih ukrepov v novo generacijo finančnih storitev, ki bodo zaradi večje prilagojenosti tudi bistveno bolj strukturirane oziroma sofisticirane, v dometu še prostega regulatornega kapitala pa tudi bolj tvegane.**

2.2.1 Razvoj novih finančnih produktov

V letu 2019 je SID banka z vidika novih produktov med drugim izvedla naslednje aktivnosti:

- začetek trženja programov LES1, MSP8, TURIZEM1 in NALOŽBE1 tudi samostojnim podjetnikom in zadrugam. Navedeni programi so namenjeni ponudbi ugodnih kreditov v okviru ukrepov finančnega inženiringa, ki jih SID banka in Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo (v nadaljnjem besedilu: MGRT) izvajata že od leta 2011 dalje, nadgradnja programov v ta namen pa je bila prav tako pripravljena v letu 2019;
- izvedba vseh pripravljalnih aktivnosti in začetek trženja programa NALOŽBE2 v okviru začetka ponovne porabe sredstev Ukrepa finančnega inženiringa za spodbujanje razvoja malih in srednje velikih podjetij in velikih podjetij (PS2), kjer program omogoča odobravanje kreditov na podlagi Zakona o spodbujanju investicij (Uradni list RS, št. 13/18);
- začetek trženja spremenjenega programa OBČINE1. Spremembe omogočajo širši spekter namenov financiranja za občine in sledijo zahtevam uporabljenih namenskih virov iz zadolžitve SID banke pri Evropski investicijski banki in Banki Sveta Evrope. Vse spremembe so bile pripravljene leta 2019;
- izvedba vseh pripravljalnih aktivnosti in začetek trženja Razvojnega programa iz splošnih virov SID banke RP-1901.

2.2.2 Programi financiranja v letu 2019

V letu 2019 je bilo **aktivnih 12 programov, od tega štirje razvojni programi ter osem razvojno-spodbujevalnih programov.** Od tega je bilo **sedem razvojno-spodbujevalnih programov aktivnih v okviru štirih ukrepov finančnega inženiringa.** Banke so iz naslova spodaj navedenih programov odobravale kredite končnim prejemnikom, medtem ko je bilo financiranje bank možno v okviru razvojnega programa RP-1901 in podrejenega posojila.

Programi SID banke so prilagojeni načinu financiranja in pravilom državnih pomoči ter pogojem namenskih virov sredstev. Razvojni programi SID banke so oblikovani za posredno financiranje končnih prejemnikov preko kreditnih institucij, pri čemer SID banka nima diskrecijske pravice glede financiranja končnega prejemnika. Razvojno-spodbujevalni programi SID banke pomenijo, da ima SID banka diskrecijsko pravico glede financiranja končnega prejemnika, takšni programi pa se praviloma izvajajo na podlagi shem državnih pomoči in mešanja sredstev proračuna RS z drugimi lastnimi viri SID banke ter so zato nekoliko zahtevnejši. Z uvajanjem povratnih oblik financiranja in kombiniranjem virov sredstev SID banka zagotavlja ugodne pogoje kreditiranja za slovensko gospodarstvo (ročnost, obrestna mera, zavarovanja) ter multiplikacijskih in revolving učinkov na sredstva državnega proračuna.

3 IZVAJANJE JAVNEGA POOBLASTILA PO ZZFMGP

SID banka si kot pooblaščenca institucija na področju zavarovanja izvoznih poslov in investicij po ZZFMGP v povezavi s 3. členom ZSIRB prizadeva za čim večjo podporo izvozu in investicijam, še posebej na področju srednje- in dolgoročnih tveganj, saj zaradi velikosti poslov in njihove relativne tveganosti ostaja pooblaščenca ustanova tako rekoč edini zavarovatelj izvoznih kreditov in investicij pred netržnimi tveganji.

Na podlagi zakonskega pooblastila po ZSIRB ima SID banka status pooblaščenca institucije za opravljanje vseh poslov po ZZFMGP, in tako v imenu in za račun RS izvaja naslednje storitve:

- zavarovanje in pozavarovanje kratkoročnih izvoznih kreditov/terjatev pred nekomercialnimi in drugimi netržnimi tveganji,
- zavarovanje srednjeročnih izvoznih kreditov pred nekomercialnimi in/ali komercialnimi tveganji,
- zavarovanje izhodnih investicij pred nekomercialnimi in/ali komercialnimi tveganji,
- zavarovanje bančnih (storitvenih) garancij,
- zavarovanje kreditov za pripravo izvoza pred komercialnimi tveganji in
- ostale posle po pooblastilu.

SID banka kot pooblaščenca institucija zavaruje v imenu in za račun RS tista komercialna in nekomercialna tveganja (netržna – nemarketabilna tveganja), ki jih zaradi njihove narave in stopnje tveganja zasebni pozavarovalni sektor ni pripravljen prevzeti ali pa ima za to omejene zmogljivosti. To pomeni, da zasebni trg ni sposoben prevzemati nekaterih tveganj in ponuditi zavarovanj brez jamstva države, kar povzroča nedelovanje trga ali obstoj tržnih vrzeli (market failure), ki jih zapolnjuje pooblaščenca institucija ter tako dopolnjuje finančni trg (komplementarnost).

Precejšen delež slovenskega izvoza blaga in storitev zlasti na bolj tvegane trge brez zavarovanja pooblaščenca institucije tako ne bi bil realiziran oziroma izvozniki za prodajo svojih izdelkov brez zavarovanja ne bi mogli zagotoviti konkurenčnih pogojev kreditiranja. Zato je vloga države tukaj ključna. Z ustreznim zavarovanjem lahko slovenski izvozniki in investitorji tudi v bolj tveganih državah zmanjšujejo tveganja iz poslovanja in s tem ustvarjajo gospodarsko varnost.

3.1 Zavarovanje

Zavarovanje izvoznih poslov na svetovnem trgu:

Skupni obseg sklenjenih kreditnih zavarovanj in zavarovanj investicij za leto 2019 je po poročanju članic Bernske unije in Praškega kluba dosegel 1.696 mrd EUR. Najvišji delež so predstavljala zavarovanja kratkoročnih izvoznih terjatev, ki so znašala skoraj 1.516 mrd EUR. Srednjeročna in dolgoročna kreditna zavarovanja, ki so jih sklenile izvozno kreditne agencije, so znašala 124 mrd EUR, zavarovanja investicij pa 56 mrd EUR.

Skupna izpostavljenost iz sklenjenih zavarovanj je konec leta 2019 znašala 817,6 mrd EUR, kar je 13,4 % manj kot konec leta 2018. Znižanje je izhajalo iz naslova zavarovanih investicij in iz naslova zavarovanih srednjeročnih poslov v letu 2019.

Kratkoročni izvozni posli: Na področju zavarovanj kratkoročnih terjatev je opazna stabilna rast do konca leta 2018. V letu 2019 je rast minimalna in znaša le še 0,5 %.

Srednjeročni izvozni posli: Obseg sklenjenih zavarovanj srednjeročnih kreditov v 2019, merjen v EUR valuti, je bil v primerjavi z letom 2018 nižji za 15,4 %. V kolikor se ga meri v USD, se zniža za 17,3 %.

Zavarovanje investicij: V letu 2019 je bil zabeležen 28,7-odstotni padec obsega zavarovanih investicij v primerjavi s predhodnim letom, merjeno v USD, oziroma skoraj 27-odstotni padec, merjeno v EUR.

Slovensko poslovno okolje in slovenski izvoz v letu 2019:

Po začasnih podatkih Statističnega urada RS (SURS) je v obdobju 1–12/2019 slovenski izvoz blaga znašal 33,5 mrd EUR, uvoz pa 34,0 mrd EUR.

V celotni blagovni menjavi s tujino je Slovenija v letu 2019 ustvarila primanjkljaj v vrednosti 0,6 mrd EUR (pokritost uvoza z izvozom je bila 98,3-odstotna), medtem ko je v zadnjih nekaj letih ustvarila presežek. V letu 2019 je ustvarila primanjkljaj tudi pri trgovanju z obema skupinama evropskih držav (državami EU in državami nečlanicami).

Najpomembnejši izvozni trg še naprej ostaja Nemčija, kamor so podjetja v letu 2019 izvozila 18,9 % celotnega izvoza. Na drugem mestu je Italija, ki beleži 11,6 % celotnega izvoza Slovenije, sledijo pa Hrvaška (8,6 %), Avstrija (6,8 %) in Švica (6,7 %). Iz teh držav je tudi uvozila največ blaga.

Med prvih deset izvoznih trgov slovenskega gospodarstva sodijo še: Francija, Poljska, Srbija, Madžarska ter Ruska Federacija. Omenjene države so naše najpomembnejše trgovinske partnerice v vseh letih od leta 2000 dalje.

Najpomembnejši proizvodi v celotnem izvozu blaga v letu 2019 so bili proizvodi iz skupin cestna vozila, medicinski in farmacevtski proizvodi ter proizvodi iz skupine električni stroji, naprave. V celotnem uvozu blaga pa prav tako proizvodi iz skupin cestna vozila ter medicinski in farmacevtski proizvodi, sledili so proizvodi iz skupine nafta in naftni derivati.

Zavarovanje pred nemarketabilnimi tveganji:

Obseg poslov je v letu 2019 znašal 1.267.203 tisoč EUR, kar je 56,8-odstotno povečanje v primerjavi z letom prej. Večji zavarovalni obsegi so bili realizirani predvsem pri kratkoročnih poslih, predvsem pri pozavarovanju kratkoročnih terjatev. Po številu izdanih zavarovalnih polic izstopa zavarovanje bančnih garancij, kjer je bilo zavarovanih veliko transakcij manjših vrednosti.

Realiziran obseg v letu 2019 predstavlja 8,9 % največjega mogočega zneska na novo prevzetih letnih obveznosti, opredeljenega v ZZFMGP. V strukturi realiziranega obsega zavarovanih poslov ima največji 82,2-odstotni delež pozavarovanje kratkoročnih izvoznih terjatev (obnovljiva zavarovanja kratkoročnih nemarketabilnih rizikov), sledi zavarovanje izhodnih investicij (15,2-odstotni delež), preostalo se nanaša na zavarovanje srednjeročnih kreditov, kratkoročnih garancij, srednjeročnih kreditov za pripravo na izvoz, srednjeročnih garancij ter kratkoročnih kreditov in kratkoročnih kreditov za pripravo na izvoz.

3.2 Izpostavljenost

Izpostavljenost iz naslova veljavnih zavarovalnih polic je ob koncu leta 2019 znašala 729.609 tisoč EUR. Izpostavljenost iz naslova danih vezujočih obljub za zavarovanje, ki se v skladu z ZZFMGP prišteva k skupni neto izpostavljenosti, pa 33.865 tisoč EUR.

Skupna izpostavljenost iz zavarovanih poslov za državni račun in izdanih zavezujočih obljub za zavarovanje je tako dosegla 763.475 tisoč EUR in se je v primerjavi s stanjem konec leta 2018 povečala za 27,2 %. Razlog za višjo izpostavljenost je predvsem v večjem obsegu sklenjenih (po)zavarovalnih poslov.

Vrednost skupne izpostavljenosti predstavlja 36,4 % maksimalnega limita, opredeljenega v ZIPRS za leto 2019, in 1,8 % limita, ki ga opredeljuje ZZFMGP.

V zavarovalnem portfelju je bila v letu 2019 najvišja izpostavljenost izkazana do Rusije, Belorusije, Srbije, Hrvaške, ZDA, Ukrajine, Bosne in Hercegovine, Severne Makedonije in Črne gore.

3.3 Druge zavarovalno-tehnične postavke

Zavarovalne premije in provizije iz zavarovanja pred nemarketabilnimi riziki so v letu 2019 znašale 5.744 tisoč EUR in so se v primerjavi z letom 2018 znižale za 33,4 %. Nižja zavarovalna premija ne sledi večjemu obsegu zavarovanih poslov. V strukturi plačane premije pripada največji delež srednjeročnim kreditom, sledijo premije iz (po)zavarovanih kratkoročnih izvoznih terjatev in premije za zavarovanje investicij.

Plačane škode so v letu 2019 znašale 32 tisoč EUR, kar je bistveno manj kot leto prej (2018: 979 tisoč EUR). Izplačana je bila ena manjša škoda iz naslova pozavarovanja kratkoročnih terjatev, preostanek izhaja iz naslova stroškov izterjav že plačanih škod iz preteklih let.

Obseg škod v obravnavi (vloženi odškodninski zahtevki) po stanju na dan 31. 12. 2019 znaša 1.544 tisoč EUR oziroma 13 tisoč EUR več kot konec leta 2018.

Vrednost potencialnih škod (293 tisoč EUR) se je v letu 2019 glede na leto 2018 zmanjšala za 347 tisoč EUR in izhaja izključno iz pozavarovanih kratkoročnih terjatev.

Zavarovalno-tehnični rezultat za leto 2019 je dosegel 5.180 tisoč EUR (leto 2018: 7.290 tisoč EUR). Presežek prihodkov nad odhodki je znašal 6.271 tisoč EUR (v letu 2018: 8.378 tisoč EUR).

Škodni rezultat poslovanja v obdobju od 1993 do 2019

Kumulativni škodni rezultat je v obdobju od leta 1993 do 2019 znašal približno 5,2 mio EUR. Prejete premije in provizije (brez rezultatov naložb) so kljub visokim plačanim škodam v obdobju od 2012 do 2017 zadostovale za pokritje vseh nastalih škodnih dogodkov.

3.4 Varnostne rezerve

Varnostne rezerve za SID banko oziroma Republiko Slovenijo predstavljajo pomembne zavarovalne zmogljivosti za zavarovanje pred nemarketabilnimi riziki, preden izplačane zavarovalnine iz naslova zavarovanja za račun Republike Slovenije bremenijo državni proračun.

Varnostne rezerve so se v letu 2019 v primerjavi s predhodnim letom povečale za 6,3 mio EUR kot posledica pozitivnega rezultata poslovanja.

Glede na naložbeno politiko morajo biti sredstva varnostnih rezerv naložena v likvidne naložbe najmanj v višini, ki predstavlja vsoto potencialnih škod in škod v obravnavi iz naslova nemarketabilnih zavarovanj oziroma vsaj 20 % vseh naložb sredstev varnostnih rezerv. Kot likvidne naložbe se štejejo dolžniški vrednostni papirji, ki kotirajo na organiziranem trgu ter vse druge dolžniške oblike naložb, katerih preostala zapadlost je krajša od enega leta.

Začetne varnostne rezerve v višini 1,4 mio EUR je SID banki (takrat še Slovenska izvozna družba) leta 1996 zagotovila država iz kupnin za privatizirana družbena podjetja. Zatem je država do leta 2004 postopno povečevala varnostne rezerve do vrednosti 53 mio EUR.

Država je poleg običajnih povečevala tudi posebne varnostne rezerve vse do leta 2004, ko so dosegle vrednost 4,7 mio EUR. V letu 2004 so se zaradi odsotnosti povpraševanja po zavarovanju tečajnih tveganj sredstva posebnih varnostnih rezerv prenesla v skupne varnostne rezerve. Država je po letu 2004 prenehala z rednim vplačevanjem sredstev v varnostne rezerve, z izjemo leta 2009, 2015, 2017 in 2018, ko je skupaj zagotovila dodatnih 55,6 mio EUR z namenom (po letu 2009) podpore obsežnemu izvajanju netržnih zavarovanj kot enemu izmed kriznih ukrepov, kasneje pa z namenom ohranjanja ali povečanja zavarovanja izvoznih poslov. Na ta način je država v celoti nominalno vplačala skoraj 108,6 mio EUR, preostali del (preko 47 mio EUR) pa je v obliki presežka prihodkov nad odhodki realizirala SID banka v obdobju 1993 – 2019. SID banka je tako v celotnem obdobju zavarovala za 17,6 mrd EUR poslov.

SID banka je v skladu z vsakokratno veljavno zakonodajo in naložbeno politiko varnostnih rezerv, potrjeno s strani Komisije za pospeševanje mednarodne menjave, tekoče povečevala varnostne rezerve tudi iz premij in dohodkov iz naložb oziroma celotnega presežka prihodkov nad odhodki, ki ga je ustvarila s poslovanjem na področju zavarovalnih poslov. Varnostne rezerve se namreč oblikujejo predvsem iz premij, provizij, regresiranih plačanih škod in drugih prihodkov, ki jih SID banka ustvari s poslovanjem na področju zavarovanja in pozavarovanja pred nemarketabilnimi tveganji. Tako je z upravljanjem ustvarila dodatnih 47,2 mio EUR, s čemer so rezerve konec leta 2019 dosegle višino 160,6 mio EUR.

Struktura naložb varnostnih rezerv na dan 31. 12. 2019 je bila naslednja: finančna sredstva, merjena po pošteni vrednosti prek DVD, 86,9 %, vloge pri bankah 11,1 %, naložbe v kapital družb 1,6 %, druga sredstva 0,3 % in vpogledne vloge pri bankah 0,1 %. Struktura naložb zagotavlja zadosten obseg likvidnih sredstev za poravnavo morebitnih plačil iz naslova potencialnih škod in škod v obravnavi.

VAR model:

SID banka je v letu 2011 nadgradila model za upravljanje s portfeljem zavarovanj z namenom boljšega upravljanja s tveganji, prevzetimi za državni račun in z vsebino modela seznanila Komisijo za pospeševanje mednarodne menjave. Model za upravljanje s tveganji iz naslova zavarovanj v imenu in za račun RS se uporablja za določanje ustrezne višine varnostnih rezerv oz. prilagajanja izpostavljenosti glede na obseg varnostnih rezerv z uporabo ustreznih tehnik znižanja izpostavljenosti, kot so npr. delitev tveganj med SID in zavarovancem (manjše zavarovalno kritje), zniževanje izpostavljenosti s sklepanjem pozavarovalnih aranžmajev, ipd.

SID banka z uporabo modela za upravljanje tveganj (tehniko tvegane vrednosti, VaR) ter na podlagi podatkov o sklenjenih zavarovanjih v imenu Republike Slovenije in za njen račun, izračunava višino potencialne škode in ocenjuje ustreznost višine sredstev varnostnih rezerv za pokrivanje teh škod, maksimalno potencialno škodo in vpliv novih zavarovanih transakcij na višino potencialnih škod. Za izračun ocene potencialnih škod iz naslova portfelja zavarovanj se uporablja metodologija, ki temelji na koeficientih za verjetnost nastanka škodnega dogodka, tako za države kot za posamezne dolžnike. Izračun verjetnosti neplačila za posamezno državo oziroma komitenta temelji na priznanih mednarodnih bonitetnih ocenah in pripadajočih prilagojenih verjetnostih neplačila.

Na podlagi neto izpostavljenosti, ki je znašala 763.475 tisoč EUR na dan 31. 12. 2019 in je vključevala portfelj sklenjenih zavarovanj skupaj z izdanimi zavezujočimi zavarovalnimi obljubami ter potencialnimi škodami, z dodatnim upoštevanjem poslov v obravnavi in škod v obravnavi, se s 95-odstotno verjetnostjo ocenjuje, da je višina varnostnih rezerv zadostna za pokrivanje škod v naslednjem letu.

Vključeni posli v obravnavi so morali izpolnjevati tri kriterije: povpraševanje je bilo v pisni obliki, izdana je bila ponudba oziroma cenovna indikacija, o poslu mora biti znanih toliko elementov, da ga je mogoče analitično vključiti v model VaR.

Potencialne škode so potencialne obveznosti plačila škod, ki jih kot take evidentira SID banka na podlagi informacij o nastopu zavarovanih komercialnih ali nekomercialnih rizikov (dogodkov), ki za zavarovanca lahko pomenijo nastanek škode.

Škode v obravnavi so dejansko že nastale škode, ki se procesirajo z namenom pridobitev ustreznih zagotovil o izpolnjenih zavarovalnih pogojih za končno izplačilo.

Celotna bruto izpostavljenost portfelja zavarovanj je na dan 31. 12. 2019 znašala 1.533 mio EUR (Portfolio Total Exposure), od tega je bilo poslov v povpraševanju za 308,8 mio EUR.

3.5 Trendi in prihodnost nemarketabilnih zavarovanj

Slovensko zavarovalno okolje:

S pandemijo Covid-19 so privatni pozavarovalniki že začeli zmanjševati svoje pozavarovalne limite upoštevaje dejavnike tveganja po sektorjih in državah. To se odraža tudi v komercialnih kreditnih zavarovalnicah, ki so dejavne v Sloveniji; pri nekaterih bolj, pri drugih manj. Nekatere so že drastično zniževale limite, ki jih imajo njihovi komitenti (podjetja) do svojih kupcev. Na prodajni strani se to odraža v povečanem tveganju, ki ga morajo sedaj izvozniki prevzemati sami, če želijo prodati svojemu kupcu enake količine kot do sedaj. Negativno pa vpliva tudi na likvidnost v dobaviteljski verigi, saj so se zmanjšali tudi limiti do izvoznika, ki so jih imeli njegovi dobavitelji, zato dobavljajo manjše količine kot prej. Posledično mora izvoznik vezati več svojih virov financiranja v obratna sredstva, da zagotavlja isto količino proizvodov za vzdrževanje enakih prodajnih pogojev do svojih kupcev.

Ocenjuje se, da bo do znižanj limitov pri komercialnih zavarovalnicah prišlo postopoma. Po odzivu na trgu so najbolj drastično zarezale limite tuje komercialne zavarovalnice, domače bodo verjetno to opravile postopoma, zatem ko se bodo dejansko znižala privatna pozavarovalna kritja.

Zavarovanje – globalni trg:

IMF ocenjuje, da bo globalno gospodarstvo izkusilo verjetno najhujšo recesijo od velike depresije, kar pomeni, da bi krčenje preseglo tistega v času globalne finančne krize pred desetletjem. Leta 2021 je pričakovati delno okrevanje, a bo gospodarstvo ostalo pod trendom iz časa pred pandemijo. Moč samega okrevanja je ob tem še zelo negotova, saj je v zvezi z njo veliko neznank, od tega kako dolgo bo trajalo, da države zajezijo širjenje virusa, do tega kako resne so težave, s katerimi se soočajo zdravstveni sistemi posameznih držav, do tega kakšni bodo ukrepi centralnih bank in vlad za pospeševanje potrošnje.

Po oceni IMF bodo razvita gospodarstva letos beležila v povprečju 6,1-odstotno krčenje BDP, države v razvoju pa enoodstotni padec.

Zavarovanje SID banke:

V razmerah Covid-19 bo SID banka organizirala ustrezne sheme v smislu dopolnjevanja pozavarovalnih kapacitet za primarne zavarovalnike, ki zavarujejo izvozne terjatve podjetij, ki imajo sedež v Sloveniji. Skladno z izdanim začasnim okvirom Evropske komisije bo mogoče pozavarovati izvozne terjatve do dolžnikov iz vseh držav.

Dodatno bo ponudila poseben spekter zavarovalnih programov za poslovne banke, prilagojen pogojem Covid-19 z namenom, da izvozniki lažje pridejo do potrebnih finančnih virov in do drugih finančnih instrumentov za svoje poslovanje.

SID banka bo nadaljevala s procesom prenove informacijskega sistema. V letih 2020 in 2021 so za ta namen načrtovana velika vlaganja. Prenova se nanaša na vse korake zavarovalnega procesa: od komunikacije z deležniki, avtomatizacije poročanja, možnosti vpogledov v analitike, do obravnave poslov in njihovega odobravanja ter končno beleženje v računovodske evidence.

4 NALOŽBENI PROGRAM KAPITALSKE RASTI ZA LASTNIŠKO FINANCIRANJE SLOVENSКИH PODJETIJ

SID banka je novembra 2017 z Evropskim investicijskim skladom (v nadaljnjem besedilu: EIF), ki velja za največjega upravljavca skladov v EU, podpisala sporazum o vzpostavitvi Slovenskega naložbenega programa kapitalne rasti (SEGIP – Slovenian Equity Growth Investment Program), katerega cilj je lastniško financiranje MSP-jev in mid-cap podjetij v Sloveniji, ki se bo izvajalo in se izvaja preko skladov zasebnega kapitala. Slednja upravljajo upravljavci alternativnih investicijskih skladov in so sposobni mobilizirati tudi sredstva zasebnega kapitala (tako domačega kot tujega).

Po naložbenem programu je na voljo najmanj 100 mio EUR (50 mio EUR SID banka, 50 mio EIF iz EFSI Naloženega načrta za Evropo - od tega je najmanj 88 mio EUR namenjenih slovenskim podjetjem).

Do 31. 12. 2019 (dobri dve leti po vzpostavitvi, sicer 15-letnega programa SEGIP) je bilo v obliki trdnih zavez za investiranje danih že dobrih dve tretjini sredstev programa SEGIP (približno 68 mio EUR od 100 mio EUR, ki so na voljo).

Pomembna novost je bila ustanovitev dveh slovenskih skladov zasebnega kapitala v tretjem oziroma četrtem kvartalu leta 2019, ki sta prejela vsak po 12,5 mio EUR trdnih zavez za vplačilo s strani SID banke (skupaj z EIF vsak po 25 mio EUR) in ju upravljata dve slovenski družbi za upravljanje skladov zasebnega kapitala. Oba sklada sta uspela mobilizirati še dodatne trdne zaveze s strani zasebnih vlagateljev s ciljem doseči velikost, eden 60 mio EUR in eden 65 mio EUR. Upoštevajoč njuni naložbeni politiki bosta samo ta dva sklada zagotovila za vsaj 85 mio EUR svežega lastniškega kapitala za slovenska podjetja (MSP in mid-cap) v naslednjih treh do štirih letih. Sklada sta že v letu 2019 izvedla naložbi v kapital dveh podjetij v skupni višini 9,6 mio EUR.

Finančni vzvod se zagotavlja tudi preko drugih naložb programa SEGIP. V okviru aktivnosti so-investiranja je bilo v letu 2019 za slovensko družbo s področja učinkovite rabe energije zagotovljenih kar 10 mio EUR lastniškega kapitala, od česar delež SID banke znaša le 2,5 mio EUR (dosežen kar 4-kratni vzvod). Dodatno je bilo v okviru aktivnosti so-investiranja podprto tudi slovensko podjetje s področja razvoja digitalnih rešitev (digitalizacija) v višini dobrih 4 mio EUR, pri čemer je SID banka prispevala 1,3 mio EUR (dosežen približno 3-kratni vzvod).

5 VZPSTAVITEV IN IZVAJANJE SKLADA SKLADOV IZ SREDSTEV ESIF

Skladno s cilji operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020 SID banka v okviru Sklada skladov, za katerega je bil sporazum o financiranju v višini 253 mio EUR med MGRT in SID banko sklenjen v letu 2017, izvaja finančne produkte, ki so prek finančnih posrednikov (predvsem poslovnih bank, hranilnic in javnih skladov) in tudi neposredno preko SID banke, na razpolago slovenskim podjetjem in občinam.

Poleg sredstev evropske kohezijske politike morajo izvajalci finančnih produktov zaradi zahteve po finančnem vzvodu zagotoviti še dodatna sredstva iz drugih virov. Skupaj z zahtevo po ponovni uporabi vrnjenih sredstev evropske kohezijske politike bodo tako zagotovljena še dodatna sredstva v okvirni višini 150 mio EUR, kar pomeni, da bo podjetjem in drugim končnim prejemnikom skupaj na voljo več kot 400 mio EUR.

V letu 2019 so bila za področje razvoja, raziskav in inovacij podjetjem vseh velikosti (od zagonskih ali startup podjetij do samostojnih podjetnikov, mikro, malih, srednje velikih ter velikih podjetij) prek izbranih finančnih posrednic (dveh poslovnih bank) in SID banke v obsegu 56 mio EUR sredstev evropske kohezijske politike na voljo posojila v vrednosti do 10 mio EUR, z ročnostjo do devet let, z daljšim, do triletnim moratorijem na odplačilo glavnice ter z milejšimi pogoji zavarovanja ali brez zavarovanja.

Za področje mikroposojil so bila zagonskim podjetjem, samostojnim podjetnikom, mikro in malim podjetjem prek finančnih posrednikov (hranilnice in javnega sklada) v obsegu 55,6 mio EUR sredstev evropske kohezijske politike na voljo posojila v vrednosti do 25.000 EUR, z ročnostjo do pet let, z daljšim, do 2,5-letnim moratorijem na odplačilo glavnice ter milejšimi pogoji glede zavarovanja.

Inovativnim podjetjem v začetnih fazah razvoja (semenski fazi, fazi oblikovanja oziroma fazi zagona) so bila preko javnega sklada v obsegu 9,6 mio EUR sredstev evropske kohezijske politike, na voljo konvertibilna posojila v višini 75.000 EUR, z ročnostjo do 5 let (z možnostjo podaljšanja za 2 leti), s triletnim moratorijem (z možnostjo podaljšanja za 2 leti), brez zavarovanja, ter naložbe v lastniški kapital, do največ 1.200.000 EUR, ki praviloma ne trajajo dlje kot 10 let.

6 IZVAJANJE JAVNEGA POOBLASTILA PO ZJShemRS

Pooblastilo SID banki za opravljanje poslov pri izvajanju jamstvene sheme za podjetja izhaja iz Zakona o jamstveni shemi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/09 in 42/09; v nadaljnjem besedilu: ZJShemRS). Republika Slovenija v navedenem zakonu pooblašča SID banko, da v njenem imenu in za njen račun opravlja vse posle v zvezi z izdajo, spremljanjem, unovčevanjem in izterjavo jamstev ter nadzor nad namensko porabo kreditov, zavarovanih z jamstvom po tem zakonu.

Kljub temu, da je pridobivanje poroštev bilo omejeno na 31. 12. 2010 in po tem datumu ni bilo več možno pridobiti novih jamstev, SID banka poroča o izvajanju le-tega, saj se aktivnosti s tem v zvezi (unovčevanje, izplačila, izterjava, insolventni postopki, poročanja, pravdni postopki, itd.) še vedno izvajajo, tekoče pa se spreminja tudi statistika v tem kontekstu, iz katere lahko ugotovljamo rezultate ukrepa.

Z ZJShemRS je bil vzpostavljen sistem izdajanja državnih jamstev za obveznosti gospodarskih družb bonitetnih razredov A, B in C iz naslova dolgoročnih kreditov, najetih pri poslovnih bankah. Namen zakona je bil sprostitev kreditnega krča, ki je nastal zaradi svetovne finančne krize oziroma njenih posledic - predvsem zmanjšano dostopnost do virov poslovnih bank in s tem tudi manjši dotok denarja v slovensko gospodarstvo. V prvotno načrtovani obliki je shema predvidevala poročstva samo za podjetja A in B bonitetnega razreda (usmerjenost v sistemsko tržno vrzel in ne primere, ki sami po sebi niso več kreditno sposobni), po razpravi v DZ pa je bila, kljub opozorilom o pričakovanem najmanj 25-odstotnem škodnem rezultatu, shema razširjena še na podjetja iz bonitetnega razreda C, "ker ravno ta najbolj potrebujejo pomoč", poleg tega pa shema ni predvidevala pogoja ustreznega zavarovanja.

Od celotne jamstvene kvote, ki je znašala 1,2 mrd EUR, je bilo do 31. 12. 2010, ko se je zaključil zakonski rok za izdajanje jamstev po tej shemi, poslovnim bankam na skupno 15 avkcijah razdeljeno skupno za 809,4 mio EUR jamstvene kvote.

Poslovne banke so na podlagi razdeljenih kvot podjetjem odobrile 581 kreditov v skupni višini 840,5 mio EUR, ki so bili zavarovani z državnim jamstvom Republike Slovenije v skupni višini 310,1 mio EUR. Tako je jamstvena shema za podjetja slovenskim podjetjem pomagala pri pridobivanju potrebnih finančnih sredstev v pogojih še vedno trajajoče svetovne finančne in gospodarske krize.

Na dan 31. 12. 2019 so bile pri poslovnih bankah aktivne še 4 kreditne pogodbe, s stanjem kreditov v višini 10,5 mio EUR, za katere znaša jamstvo Republike Slovenije 5,0 mio EUR.

V letu 2019 SID banka ni prejela v obravnavo nobenega zahtevka za unovčenje izdanih jamstev Republike Slovenije (skupaj je banka v obdobju 2009 - 2018 prejela 342 zahtevkov). Po prejemu zahtevane dokumentacije SID banka preverja izpolnjevanje pogojev, določenih s predpisi, saj ob izdaji poroštev zaradi določb ZJShemRS in uredbe vseh pogojev ni bilo mogoče preverjati (npr. kreditne pogodbe so se sklepale po izdaji porošstva). Glede na izpolnjene pogoje ZJShemRS je v obdobju 2009 - 2019 Ministrstvo za finance izplačalo poslovnim bankam sredstva v skupni višini 75,28 mio EUR na podlagi 294 zahtevkov za unovčenje. V primeru izplačanega jamstva, mora poslovna banka po prejemu unovčenega zneska začeti izterjavo, skladno s predpisi in pogodbo o jamstvu, v primeru insolventnega postopka dolžnika pa prijavo terjatev v skladu z Uredbo o izvajanju Zakona o jamstveni shemi Republike Slovenije (Uradni list RS, 35/09, 43/09, 4/10, 42/10 in 105/11) opravi in vodi Državno odvetništvo Republike Slovenije.

7 IZVAJANJE JAVNEGA POOBLASTILA PO ZJShemFO

Pooblastilo SID banki za opravljanje poslov pri izvajanju jamstvene sheme za fizične osebe izhaja iz Zakona o jamstveni shemi Republike Slovenije za fizične osebe (Uradni list RS, št. 59/09; v nadaljnjem besedilu: ZJShemFO). Republika Slovenija v navedenem zakonu pooblašča SID banko, da v njenem imenu in za njen račun opravlja vse posle v zvezi z izdajo, spremljanjem, unovčevanjem in izterjavo jamstev ter nadzor nad namensko porabo kreditov, zavarovanih z jamstvom po tem zakonu.

Z ZJShemFO je bilo fizičnim osebam omogočeno pridobivanje jamstev RS za kredite do višine 100.000 EUR oziroma 10.000 EUR, odvisno od kategorije kreditorejmalcev. Jamstvena shema za fizične osebe kot protikrizni ukrep države je zajemal štiri kategorije kreditorejmalcev in sicer zaposlene za določen čas, kreditorejmalce, ki prvič rešujejo svoje stanovanjsko vprašanje, mlade družine in brezposelne.

Celotna jamstvena kvota, ki naj bi se po ZJShemFO razdelila v obdobju od leta septembra 2009 do 31. 12. 2010, je znašala 350 mio EUR, od tega je bilo 50 mio EUR kvote namenjene za kategorijo brezposelnih kreditorejmalcev. Do konca leta 2010 je SID banka izvedla šest avkcij, na osnovi katerih je bilo poslovnim bankam dodeljene za 84,9 mio EUR jamstvene kvote.

Na dan 31. 12. 2019 je bilo odprtih še 72 kreditov s stanjem v višini 2,78 mio EUR, za katere znaša jamstvo Republike Slovenije 1,40 mio EUR.

SID banka je v letu 2019 prejela v obravnavo en zahtevek za unovčenje (v letih 2010 - 2019 skupaj 109 zahtevkov).

V primeru izplačanih jamstev in ob izpolnjevanju pogojev SID banka začne s postopkom izterjave za plačana jamstva. V primeru, da kreditorejmalec v roku osmih dni od prejema poziva

ne izpolni svoje obveznosti, SID banka zadevo preda v izvršbo na Finančno upravo Republike Slovenije.

8 IZVAJANJE JAVNEGA POOBLASTILA PO ZPFIGD

Pooblastilo SID banki za opravljanje poslov pri izvajanju poroštvene sheme izhaja iz Zakona o poroštvih Republike Slovenije za financiranje investicij gospodarskih družb (Uradni list Republike Slovenije, št. 43/10, 87/11, 55/12, 82/15; v nadaljnjem besedilu: ZPFIGD). RS v navedenem zakonu pooblašča SID banko, da v njenem imenu in za njen račun določa premije glede na bonitetne razrede kreditojemalcev, ugotavlja izpolnjevanje pogojev za pridobitev poroštev, presoja zavarovanja poroštev in sklepa pogodbe v zvezi z izdajo poroštev ter vrši vso pripadajočo spremljavo in poročanja.

Namen ZPFIGD je bil podjetjem omogočiti lažji dostop do sredstev pri poslovnih bankah za izvedbo investicij v razvojne projekte ter kasneje tudi za pridobitev obratnih sredstev, ki naj bi pripomogla k razvoju in konkurenčnosti slovenskih podjetij.

Od prvega razpisa leta 2010 do zaključka leta 2015 je SID banka skupaj izdala devet kreditov osmim podjetjem v skupni višini 27,1 mio EUR, za katere je poroštvo Republike Slovenije znašalo 20,49 mio EUR, od skupne razpisane poroštvene kvote v višini 400 mio EUR pri čemer je bil zakonski potencial 1 mrd EUR. Na dan 31. 12. 2018 je stanje kreditov znašalo 1,1 mio EUR, za katere znaša poroštvo Republike Slovenije 0,8 mio EUR.

Do sedaj je SID banka prejela 4 zahtevke za unovčenje poroštva iz naslova ZPFIGD v skupni višini 3,59 mio EUR (poroštveni znesek). Vsi štiri zahtevki so bili zaradi ugotovljenih kršitev zavrnjeni. Zaradi enega zavrnjenega zahtevka je komercialna banka tožila RS in spor tudi dobila. Leta 2018 je RS izplačala dolg v višini 0,64 mio EUR.

SID banka je ves čas od pridobitve javnega pooblastila po ZPFIGD pospeševala uporabo tega instrumenta v okviru sodelovanja in razgovorov z bankami in drugimi aktivnostmi obveščanja javnosti, vendar kljub temu zakon ni prinesel zelenega rezultata, saj je le malo podjetij v tem času vstopalo v nove investicije, določena podjetja pa so banke glede na njihovo poslovanje same podprle, kar je za podjetje pomenilo nižje stroške celotnega financiranja, manj administracije, itd. Kljub temu, da je bil ZPFIGD dvakrat spremenjen, ta končnim uporabnikom – kreditojemalcem ni zagotovil učinkovitih rešitev.

Povpraševanja po poroštvih Republike Slovenije po ZPFIGD je bilo vsako leto manj, saj so se bistveno spremenile tudi okoliščine v primerjavi z letom 2010, zato potrebe po instrumentu, kot ga opredeljuje ZPFIGD, ni več. Skladno s tem je bila ob koncu leta 2015 objavljena dopolnitev Zakona o poroštvih RS za financiranje investicij gospodarskih družb (Uradni list Republike Slovenije 82/15), na podlagi katere je bilo izdajanje poroštev po tem zakonu možno najdlje do 31. 12. 2015.

9 IZVAJANJE JAVNEGA POOBLASTILA PO ZVO-1C

SID banka je na podlagi 127. člena Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09 – ZPNačrt-A, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, 102/15, 30/16, 61/17 – GZ, 21/18 – ZNOrg in 84/18 – ZIURKOE) v 2019 nadaljevala z izvajanjem funkcije uradnega dražitelja na dražbah pravic do emisije toplogrednih plinov v skladu z Uredbo Komisije EU št. 1031/2010 z dne 12. novembra 2010 o časovnem načrtu, upravljanju in drugih vidikih dražbe pravic do emisije toplogrednih plinov na podlagi Direktive 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi sistema za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov v Skupnosti (UL L št. 302 z dne 18. 11. 2010, str. 1), zadnjič spremenjeno z Delegirano uredbo Komisije (EU)

2019/1868 z dne 28. avgusta 2019 o spremembi Uredbe (EU) št. 1031/2010 zaradi uskladitve prodaje pravic na dražbi s pravili EU ETS za obdobje 2021–2030 in z razvrstitvijo pravic kot finančnih instrumentov v skladu z Direktivo 2014/65/EU Evropskega parlamenta in Sveta (UL L št. 289 z dne 8. 11. 2019, str. 9).

SID banka v imenu Republike Slovenije na dražbah, ki jih organizira skupni dražbeni sistem držav članic EU (borza European Energy Exchange), prodaja količine emisijskih kuponov, določene z navedeno uredbo, relevantnimi sklepi Evropske komisije in koledarjem dražb, prejeta kupnino pa prenese na račun Republike Slovenije.

V letu 2019 je banka kot uradna dražiteljica emisijskih kuponov (EUA) sodelovala na 140 dražbah, na katerih je bilo prodano skupaj 2.648 tisoč enot pravic. Znesek kupnine je znašal 65.141 tisoč EUR.

V letu 2019 je bilo izvedenih šest dražb emisijskih kuponov za letalske prevoznike (EUAA). Prodanih je bilo 6.500 enot pravic, znesek kupnine je znašal 164 tisoč EUR.

10 UČINKI FINANČNIH STORITEV

10.1 Struktura novih kreditov v letu 2019

Tudi v letu 2019 je SID banka posredno in neposredno zagotavljala namenska finančna sredstva za namen spodbujanja projektov, v največjem številu malih in srednjih podjetij (MSP). Skupaj je bilo podprtih 301 končnih uporabnikov, od tega 277 malih in srednjih podjetij, oziroma 92 odstotka vseh kreditojemalcev. Po obsegu je bilo MSP danih 167 mio EUR, od skupaj 356,8 mio EUR novih kreditov.

10.2 Ocena učinkov na gospodarsko aktivnost

Sami učinki financiranja se lahko izrazijo tudi v njihovem prispevku k spodbujanju BDP, izvoza, prodaje in ustanavljanju novih delovnih mest. Za tovrstne ocene SID banka uporablja ocene multiplikativnih učinkov svojih aktivnosti, ki so predmet izračunov raziskav Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani. Po tem metodološkem pristopu je bilo skupaj podprtega za 1 mrd EUR dodatnega BDP, 2,4 mrd EUR dodatne prodaje, 1 mrd EUR dodatnega izvoza in ustvarjenih okoli 5.900 novih delovnih mest.

Skladno z obsegom financiranja analiza regionalne razpršenosti obsega učinkov finančnih storitev SID banke kaže, da so bili v letu 2019 največji učinki doseženi v Osrednjeslovenski regiji. Po višini spodbujenega BDP glede na BDP regije v 2019 prednjači Obalno-kraška regija, kjer je delež znašal 1,8 % BDP regije. V Zasavski regiji so bili učinki finančnih storitev SID banke in delež spodbujenega BDP v BDP regije najnižji. V povprečju 2019 je bilo v regijah spodbujenega 0,7 % BDP, kar kaže na manjše povečanje glede na predhodno leto.

Skladno z obsegom kreditiranja je bil tudi prispevek finančnih storitev h kreiranju novih delovnih mest, glede na zaposlenost po regijah, podoben kot v povprečju preteklih petih let. Povprečen delež novih delovnih mest v zaposlenih po regijah je bil v preteklem 5-letnem obdobju na ravni 0,23 %, v 2019 pa se je zvišal na 0,24 %. Najbolj se je povišal v Obalno-kraški, Jugovzhodni regiji, za 0,3 odstotne točke, najbolj pa se je znižal v Savinjski in Zasavski regiji.

10.3 Spodbujevalni učinek posojil SID banke

Eden pglavitnih načinov, preko katerega razvojne banke spodbujajo gospodarsko aktivnost, je usmeritev programov financiranja na podjetja z višjim potencialom rasti. To so lahko na primer visoko tehnološka podjetja ali podjetja, ki zaradi tržnih vrzeli na področju financiranja ne morejo

razviti potencialov njihovih poslovnih modelov. S spodbujanjem podjetij, ki tako lahko dosegajo relativno višje gospodarske rezultate ali družbene učinke, razvojne banke dodatno spodbujajo gospodarski in družbeni razvoj.

Za ovrednotenje teh učinkov so v gradivu (POROČILO SID banke za leto 2019: Poglavlje XIV.3.) prikazane primerjave med povprečno rastjo nekaterih ekonomskih dejavnikov podjetij, po tem ko jih je finančno podprla SID banka, in rastjo teh dejavnikov v povprečju. Dejavniki so primerjani glede na število let po prejetju kredita neposredno pri SID banki, primerjava s povprečjem gospodarstva pa se vsakokrat vrši za enako časovno obdobje.

Slike prikazujejo učinke, ki jih imajo viri financiranja SID banke na komitente različnih posojilnih skladov in ostalega neposrednega financiranja. V splošnem relativno najboljše performirajo komitenti posojilnega sklada PS2, primerljive rezultate v rasti prihodkov in zaposlenosti pa v razpoložljivem opazovanem obdobju dosegajo tudi komitenti posojilnega sklada PS3.

Kvantitativni učinki velikosti kredita na rast proučevanih kazalnikov kažejo, da ima velikost kredita največje učinke na rasti proučevanih kazalnikov pri komitentih posojilnega sklada PS2, sledijo komitenti ostalega finančnega inženiringa, nato pa komitenti posojilnega sklada PS3. Obseg kredita nima učinka na rast proučevanih kazalnikov pri komitentih ostalega neposrednega financiranja, kjer pa je razpršenost obsega kredita na zaposlenega največja.

V splošnem komitenti vseh proučevanih virov financiranja SID banke v primerjavi s splošno in homogeno populacijo v povprečju dosegajo višje rasti vseh proučevanih kazalnikov (kapitala, prihodkov od prodaje, zaposlenosti in investicij). Ti rezultati potrjujejo ustrezno ciljno usmerjenost in selektivnost programov financiranja SID banke.

11 SKLEPNE UGOTOVITVE

SID banka kot slovenska spodbujevalna izvozna in razvojna banka skupaj s povezanimi družbami v Skupino SID banka predstavlja celosten sistem finančnih rešitev na področju spodbujanja trajnostnega razvoja RS. Gre predvsem za področje gospodarske razvojne komponente, vključno s področjem spodbujanja konkurenčnosti in internacionalizacije slovenskega gospodarstva, pa tudi okoljske, energetske in drugih družbenih sestavin trajnostnega razvoja.

V letu 2019 je SID - Slovenska izvozna in razvojna banka uspešno poslovala, vendar je delovala v kontekstu občutnega pešanja gospodarske rasti in prehoda gospodarskega cikla v fazo upočasnitve. Zato je SID banka, ki razvija in izvaja finančnemu trgu dopolnilne dolgoročne finančne storitve, povečala svoje aktivnosti zaradi ponovno povečane potrebe po spodbujanju gospodarske aktivnosti. Skupna vrednost finančnih storitev SID banke je v letu 2019 znašala 2,8 mrd EUR in se je zaradi povečanja finančnih vrzeli občutno povečala, največ na področjih zavarovanja in financiranja izvoza. SID banka je tako v lanskem letu s svojimi finančnimi storitvami slovenskim podjetjem omogočila za 2,4 mrd EUR prodaje, 1 mrd EUR BDP, 1 mrd EUR izvoza in ohranitev ali nastanek okoli 5.900 delovnih mest. S tem je še dodatno utrdila svojo vlogo osrednje ustanove razvojnega financiranja v slovenskem gospodarskem okolju.

Obseg finančnih sredstev, ki jih je SID banka v letu 2019 izvedla ali zavarovala in na ta način usmerila v slovensko gospodarstvo in razvoj, je znašal 2,8 mrd EUR in se je glede na leto 2018 občutno povečal. Skupaj s produkti zavarovanj je SID banka v letu 2019 financirala ali zavarovala preko 2.000 končnih koristnikov, pri čemer je s svojimi izvozno usmerjenimi finančnimi instrumenti podpirala slovenske izvoznike v 90 državah. Obseg aktivnosti, neposredno usmerjen v spodbujanje internacionalizacije slovenskega gospodarstva, je dosegel 6,6 % vrednosti celotnega izvoza.

Delež SID banke glede na bilančno vsoto v bančnem sistemu je v lanskem letu znašal 5,8 %, kar odraža njeno osredotočenost na razvojne tržne vrzeli – v predhodni krizi, ko je SID banka izvajala dodatne interventne programe, je njena bilančna vsota namreč narasla na skoraj desetodstotni delež v bančnem sistemu.

Glede na to, da je bil v letih 2018 – 2019 dosežen vrh gospodarskega cikla, bančni sistem pa je imel lani ob nizkem razmerju med krediti in vlogami zelo visoko likvidnost, so bile potrebe po obsegu kreditov SID banke na mnogih segmentih omejene, razmere za plasiranje razvojnih sredstev preko drugih finančnih posrednikov pa otežene. Kljub temu je SID banka izvedla 357 mio EUR novega financiranja in 560 mio EUR novega zavarovanja, predvsem MSP in izvoznikov. Okrepil se je del aktivnosti, kjer SID banka podjetja financira neposredno in ki se je v letu 2019 povečal na 53 %. Preostalih 47 % posojilne aktivnosti SID banka izvaja preko drugih finančnih posrednikov, večinoma slovenskih bank. Pri tem posrednem financiranju je bila v letu 2019 nadgrajena ponudba produktov z novo funkcijo tehnične in administrativne pomoči.

Finančno poslovanje banke je ostalo stabilno, finančni rezultat pa je bi v letu 2019 prehodno povišan zaradi uspešne prodaje hčerinske družbe SID-PKZ. Čiste obresti so znašale 23,9 mio EUR, 4,1 % več kot v predhodnem letu, pri tem pa je banka dosegla čisto obrestno maržo v višini 1 %. Čisti neobrestni prihodki so znašali kar 41,5 mio EUR, kar je posledica izrednih enkratnih dogodkov, predvsem prodaje hčerinske družbe in ugodnega poplačila iz naslova dela nedonosnih terjatev. Z rastjo obsega poslovanja in kompleksnosti poslovanja SID banke, tako iz naslova regulatornih obveznosti kot razvoja lastnih metodologij in finančnih produktov, so se stroški poslovanja banke dvignili za 16,4 % na 16,4 mio EUR, predvsem iz naslova potreb po novih zaposlitvah. Zaradi rasti prihodkov so večji operativni stroški sicer dosegli le 25 % višine prihodkov.

SID banka je tako v letu 2019 ustvarila dobiček pred davki v višini 37 mio EUR, kar pomeni 8,3-odstotno donosnost kapitala (leta 2018 je bila 4,2-odstotna). Čisti dobiček je dosežen v višini 32 mio EUR oz. 17,7 mio EUR več kot v predhodnem letu. Kapitalska trdnost in robustnost banke se je še okrepila, saj se je kapital banke povečal za 5,9 % in znaša 464 mio EUR, kapitalska ustreznost pa je 31. 12. 2019 znašala 34 %.

Bilančna vsota SID banke je konec leta 2019 znašala 2,4 mrd EUR, kar predstavlja 3,8-odstotno povečanje od konca predhodnega leta. Da je zadostila potrebam po dodatnih finančnih virih v podporo svojim aktivnostim, je SID banka v letu 2019 izdala novo obveznico na kapitalskem trgu v znesku 200 mio EUR v zaprtem krogu investitorjev. Pri tem je dosegla najugodnejše pogoje zadolžitve v zadnjih letih.

O poročilu o poslovanju SID banke v letu 2019 je na področju, ki je predmet ZZFMGP, pripravila mnenje tudi **Komisija za pospeševanje mednarodne menjave, oblikovana na podlagi 13. člena ZZFMGP** (v nadaljnjem besedilu: Komisija). Ta ugotavlja, da se poslovanje pooblaščenih institucij na področju zavarovanja v imenu in za račun RS izvaja uspešno in v skladu z ZZFMGP ter pogodbo, sklenjeno med SID banko in Ministrstvom za finance, zlasti pa s sprejetimi odločitvami ter usmeritvami Komisije.

12 USMERITVE VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE SID BANKI GLEDE IZVAJANJA JAVNEGA POOBLASTILA PO ZSIRB / ZZFMGP

Računsko sodišče je v Revizijskem poročilu št. 3261-1/2011/155 z dne 27. novembra 2015 vladi priporočilo, naj podrobneje prouči vsakoletno poročilo SID banke o izvrševanju javnih pooblastil na podlagi določil ZSIRB v delu, ki se nanaša na izvajanje poslov v imenu in za račun RS, in SID banki posreduje ustrezne usmeritve. Na podlagi zgoraj navedenega je vlada preučila zgoraj navedeno priporočilo Računskega sodišča in ugotavlja, da usmeritve, ki bi jih vlada glede na

priporočilo Računskega sodišča podala SID banki, izhajajo že iz ZZFMGP, ZSIRB ter drugih zakonov, v skladu s katerimi SID banka sicer deluje.

Vlada meni, da dodatnih usmeritev SID banki glede izvajanja javnih pooblastil ne more podati, ker za to nima ustrezne pravne podlage.